

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1991

Vyhlásené: 27.08.1991 Časová verzia predpisu účinná od: 30.04.2004 do: 31.08.2004

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

335

ZÁKON

z 19. júla 1991

o súdoch a sudcoch

Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa uznieslo na tomto zákone:

PRVÁ HLAVA SÚSTAVA SÚDOV A HLAVNÉ ZÁSADY ICH ČINNOSTI

§ 1

(1) Súdnicstvo v Slovenskej republike vykonávajú nezávislé a nestranné súdy.

(2) Súdy Slovenskej republiky sú: Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), krajské a okresné súdy, Vyšší vojenský súd a vojenské obvodové súdy (ďalej len „vojenský súd“); v čase brannej pohotovosti štátu aj vyššie polné a nižšie polné súdy.

(3) Pôsobnosť okresných súdov, krajských súdov a vojenských súdov môžu v prípadoch ustanovených zákonom vykonávať aj súdy inak označené.

(4) Vojenský súd vykonáva súdnicstvo aj na území iného štátu v rozsahu uvedenom vo vyhlásenej medzinárodnej zmluve, ktorou je Slovenská republika viazaná.

§ 2

Rozhodnutia všetkých súdov Slovenskej republiky sú účinné a vykonateľné na jej území.

§ 3

Úlohou súdov je najmä

- a) rozhodovať o právach, povinnostiach a právom chránených záujmoch fyzických a právnických osôb a štátu, pokiaľ zákon neustanovuje inak,
- b) rozhodovať o vine obžalovaného a ukladať zákonom ustanovené tresty, prípadne iné opatrenia,
- c) preskúmať zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ak zákon neustanovuje inak,
- d) preskúmať zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanovuje zákon.

§ 6

(1) Na orgány štátnej správy súdov sa možno obracať so sťažnosťami na postup súdu, len ak ide o prietahy v konaní alebo nevhodné správanie súdnych osôb alebo narušovanie dôstojnosti konania pred súdom.

(2) Anonymné podania sa nevybavujú.

(3) Podrobnosti o sťažnostiach na postup súdu a o ich vybavovaní ustanovujú osobitné zákony.

§ 7

(1) Všetci sú si pred zákonom aj pred súdom rovní. Každý má právo na ochranu svojich práv, slobôd a právom chránených záujmov pred súdom, pokiaľ zákon nezveruje túto ochranu iným orgánom. Súdny rozhodujú sami a nezávisle, či vec, ktorá im bola predložená na rozhodnutie, patrí do ich právomoci.

(2) Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Zákonným sudcom je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a je určený rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte.

(3) Každý môže pred súdom konať vo svojom materinskom jazyku. Zákon ustanovuje, kedy trovy spojené s príbratím tlmočníka uhrádza štát.

§ 8

(1) Konanie pred súdmi je zásadne ústne a verejné. Výnimku môže ustanoviť len zákon.

(2) Rozsudky sa vyhlasujú v mene Slovenskej republiky a vždy verejne.

DRUHÁ HLAVA ORGANIZÁCIA A ČINNOSŤ SÚDOV

Okresné súdy

§ 9

(1) Okresný súd sa skladá z predsedu súdu, podpredsedu alebo podpredsedov súdu, ďalších sudcov a prísediacich sudcov a zamestnancov súdu podľa osobitného predpisu.

(2) Okresný súd rozhoduje v senátoch alebo samosudcom. Osobitný zákon môže ustanoviť, v ktorých veciach môže rozhodnúť aj zamestnanec súdu poverený sudcom.

(3) Senáty okresného súdu sa skladajú zo sudcu a dvoch prísediacich.

§ 10

Okresné súdy rozhodujú ako súdy prvého stupňa, pokiaľ zákony o konaní pred súdmi neustanovujú inak.

§ 11

Predseda a podpredseda okresného súdu v súlade s rozvrhom práce vykonávajú súdnicstvo patriace okresnému súdu ako predsedovia senátov alebo ako samosudcovia. Predseda okresného súdu na základe právoplatných rozhodnutí súdu dáva podnety na zjednocovanie rozhodovania príslušným súdom vyššieho stupňa.

Krajské súdy

§ 12

(1) Krajský súd sa skladá z predsedu a podpredsedov súdu, ďalších sudcov a prísediacich sudcov a zamestnancov súdu podľa osobitného predpisu.

(2) Krajský súd rozhoduje v senátoch; samosudcovia rozhodujú v prípadoch ustanovených zákonmi o konaní pred súdmi. Osobitný zákon môže ustanoviť, v ktorých veciach môže rozhodnúť aj zamestnanec súdu poverený sudcom.

(3) Senáty krajského súdu sa skladajú

- a) z dvoch sudcov, z ktorých jeden je predsedom, a troch prísediacich, ak rozhodujú ako súdy prvého stupňa v trestných veciach,
- b) z predsedu a dvoch sudcov v ostatných prípadoch.

§ 13

(1) Krajské súdy rozhodujú ako súdy druhého stupňa vo veciach, v ktorých rozhodovali v prvom stupni okresné súdy. Zákony o konaní pred súdmi ustanovujú, kedy krajské súdy rozhodujú ako súdy prvého stupňa.

(2) Krajský súd rozhoduje o súhlase na použitie informačno-technických prostriedkov podľa osobitných zákonov,¹⁾ ak tento zákon neustanovuje inak.

(3) Na rozhodovanie o súhlase na použitie informačno-technických prostriedkov je príslušný krajský súd, v ktorého obvode má sídlo žiadateľ o vydanie súhlasu na ich použitie; krajský súd, v ktorého obvode sa nachádza objekt Zboru väzenskej a justičnej stráže, ak sa majú použiť informačno-technické prostriedky v tomto objekte.

(4) Ďalšie prípady rozhodovania krajských súdov upravujú zákony o konaní pred súdmi.

§ 14

Predseda a podpredsedovia krajského súdu vykonávajú v súlade s rozvrhom práce súdnicstvo patriace krajskému súdu ako predsedovia senátov alebo sudcovia. Predseda krajského súdu na základe právoplatných rozhodnutí súdov dáva podnety na zjednocovanie rozhodovania najvyššiemu súdu.

Najvyšší súd

§ 15

(1) Najvyšší súd sa skladá z predsedu súdu, podpredsedu súdu a ďalších sudcov najvyššieho súdu a zamestnancov súdu podľa osobitného predpisu.

(2) Najvyšší súd rozhoduje v senátoch zložených z predsedu senátu a dvoch sudcov najvyššieho súdu. Osobitný zákon môže ustanoviť, v ktorých veciach môže rozhodnúť aj zamestnanec súdu poverený sudcom.

(3) V senátoch najvyššieho súdu zložených z predsedu senátu a štyroch sudcov najvyššieho súdu sa rozhoduje o mimoriadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam senátov najvyššieho súdu v prípadoch, keď tieto senáty rozhodovali o riadnom opravnom prostriedku; z

rozhodovania tohto senátu sú vylúčení sudcovia najvyššieho súdu, ktorí rozhodovali o napadnutom rozhodnutí.

(4) Ustanovenia § 19e a 19f sa vzťahujú rovnako na osoby určené na najvyššom súde na plnenie úloh pri rozhodovaní o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam Špeciálneho súdu.

§ 16

Najvyšší súd je najvyšším súdnym orgánom Slovenskej republiky. Dbá o jednotný výklad a jednotné používanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tým, že

- a) rozhoduje o riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam krajských, okresných a vojenských súdov v prípadoch ustanovených zákonmi o konaní pred súdmi,
- b) zaujíma stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov,
- c) preskúmava zákonnosť rozhodnutí ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky, ak zákon neustanovuje inak,
- e) rozhoduje v ďalších prípadoch ustanovených zákonom.

§ 17

(1) Sudcovia najvyššieho súdu tvoria podľa prevažujúceho úseku svojej činnosti trestné, občianskoprávne, obchodné a správne kolégia. Sudca môže byť členom len jedného kolégia. Sudca môže byť preložený do iného kolégia len s jeho súhlasom.

(2) Predsedovia kolégií organizujú a riadia činnosť kolégií. Na základe právoplatných rozhodnutí senátov navrhujú kolégiám zaujatie stanovisk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov.

§ 18

(1) Plénum najvyššieho súdu sa skladá z predsedu najvyššieho súdu, podpredsedu najvyššieho súdu a ostatných sudcov. Platne sa môže uznášať za prítomnosti najmenej dvoch tretín všetkých sudcov najvyššieho súdu.

(2) Plénum najvyššieho súdu najmä:

- a) uznáša sa na rokovacom poriadku najvyššieho súdu a na poriadku pre voľbu a odvolávanie predsedov kolégií,
- b) zaujíma stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov v otázkach týkajúcich sa viacerých kolégií alebo sporných medzi kolégiami,
- c) prejednáva správy o účinnosti zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a na ich podklade dáva podnety k novej právnej úprave.

(3) Zasadania pléna najvyššieho súdu sú verejné. Na zasadaní pléna najvyššieho súdu sa môže zúčastniť minister spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“), generálny prokurátor Slovenskej republiky a členovia súdnej rady. Na zasadanie pléna možno prizvať aj iné osoby.

§ 19

(1) Predseda a podpredseda najvyššieho súdu vykonávajú v súlade s rozvrhom práce súdnictvo patriace najvyššiemu súdu ako predsedovia senátu alebo sudcovia. Predseda najvyššieho súdu na základe právoplatných rozhodnutí súdov navrhuje kolégiám alebo plénu, aby zaujali stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov.

(2) Predseda najvyššieho súdu zvoláva plénum najvyššieho súdu, navrhuje jeho program a vedie jeho rokovanie. Predseda najvyššieho súdu je povinný zvolať plénum, ak o to požiada písomne najmenej tretina sudcov najvyššieho súdu alebo nadpolovičná väčšina všetkých členov sudcovskej rady najvyššieho súdu s návrhom programu rokovania. Ak predseda najvyššieho súdu nezvolá plénum do desiatich dní od doručenia písomnej žiadosti, zvolá ho predseda sudcovskej rady najvyššieho súdu alebo podpredseda sudcovskej rady najvyššieho súdu. Program rokovania schvaľuje plénum.

§ 19f

Osoba určená na plnenie úloh Špeciálneho súdu môže byť vymenovaná alebo pridelená na Špeciálny súd len vtedy, ak podľa vyjadrenia Národného bezpečnostného úradu podľa osobitného zákona^{1c)} je oprávnená oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia Prísne tajné alebo Tajné a ak ide o sudcu, stupňa utajenia Prísne tajné; túto podmienku musí spĺňať po celý čas výkonu funkcie na Špeciálnom súde.

Vojenské súdy

§ 20

(1) Vojenské súdy rozhodujú o trestných veciach osôb, o ktorých to ustanovuje zákon,²⁾ a o ďalších veciach podľa osobitného zákona.³⁾

(2) Vyšší vojenský súd rozhoduje o súhlase na použitie informačno-technických prostriedkov vo vzťahu k vojenským objektom, vojenským zariadeniam, osobám vykonávajúcim vojenskú službu a občianskym zamestnancom v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo obrany“) v súvislosti s ich pracovnou činnosťou, alebo ak je žiadateľom Vojenské spravodajstvo.⁴⁾

§ 21

(1) Vojenský obvodový súd sa skladá z predsedu, prípadne podpredsedu, ďalších sudcov a prísediacich sudcov a zamestnancov súdu podľa osobitného zákona.

(2) Vojenský obvodový súd rozhoduje v senátoch alebo samosudcom. Osobitný zákon môže ustanoviť, v ktorých veciach môže rozhodnúť aj zamestnanec súdu poverený sudcom.

(3) Senáty vojenského obvodového súdu sa skladajú zo sudcu a z dvoch prísediacich.

(4) Vojenské obvodové súdy rozhodujú ako súdy prvého stupňa, pokiaľ Trestný poriadok neustanovuje inak.

§ 22

(1) Predseda, prípadne podpredseda vojenského obvodového súdu vykonáva v súlade s rozvrhom práce súdnicstvo patriace vojenskému obvodovému súdu ako predseda senátu alebo samosudca. Predseda vojenského obvodového súdu okrem toho pri rešpektovaní sudcovskej nezávislosti dbá na to, aby nedochádzalo k prietahom v konaní, dbá na dôstojnosť konania, iné činnosti sudcov a na dodržiavanie zásad sudcovskej etiky a na základe právoplatných rozhodnutí súdu dáva podnety na zjednocovanie rozhodovania príslušným súdom vyšších stupňov.

(2) Predseda vojenského obvodového súdu vykonáva správu vojenského obvodového súdu, zabezpečuje jeho riadny chod po personálnej, organizačnej, hospodárskej a finančnej stránke, stará sa o odbornú výchovu sudcov a ostatných pracovníkov vojenského obvodového súdu a plní

ďalšie povinnosti, ktoré vyplývajú z jeho vojenského služobného pomeru; pri vybavovaní sťažností fyzických a právnických osôb na prieťahy v konaní a nevhodné správanie sudcov dbá na sudcovskú nezávislosť.

(3) Predsedu vojenského obvodového súdu zastupuje podpredseda, alebo ak niet podpredsedu, iný sudca predsedom súdu na to určený.

§ 23

(1) Vyšší vojenský súd sa skladá z predsedu, podpredsedu, ďalších sudcov a prísediacich.

(2) Vyšší vojenský súd rozhoduje v senátoch alebo samosudcom. Osobitný zákon môže ustanoviť, v ktorých veciach môže rozhodnúť aj zamestnanec súdu poverený sudcom.

(3) Senáty vyššieho vojenského súdu sa skladajú:

- a) z dvoch sudcov, z ktorých jeden je predsedom, a troch prísediacich, ak rozhodujú ako sudy prvého stupňa,
- b) z predsedu a dvoch sudcov v ostatných prípadoch.

(4) Vyšší vojenský súd rozhoduje ako súd druhého stupňa vo veciach, v ktorých rozhodovali v prvom stupni vojenskej obvodovej sudy. Zákon o konaní pred súdmi ustanovuje, kedy Vyšší vojenský súd rozhoduje ako súd prvého stupňa.

§ 24

(1) Predseda a podpredseda Vyššieho vojenského súdu vykonávajú v súlade s rozvrhom práce súdnicstvo patriace Vyššiemu vojenskému súdu ako predsedovia senátov alebo sudcovia. Predseda Vyššieho vojenského súdu okrem toho pri rešpektovaní sudcovskej nezávislosti dbá na svojom súde aj na vojenských obvodových súdoch na to, aby nedochádzalo k prieťahom v konaní, dbá na dôstojnosť konania, iné činnosti sudcov, dbá na dodržiavanie zásad sudcovskej etiky a na základe právoplatných rozhodnutí súdov dáva podnety na zjednocovanie rozhodovania najvyššiemu súdu.

(2) Predseda Vyššieho vojenského súdu vykonáva správu vyššieho vojenského súdu, zabezpečuje jeho riadny chod po personálnej, organizačnej, hospodárskej a finančnej stránke, stará sa o odbornú výchovu sudcov a ostatných pracovníkov Vyššieho vojenského súdu, riadi a kontroluje výkon správy vojenských obvodových súdov a plní ďalšie povinnosti, ktoré vyplývajú z jeho vojenského služobného pomeru; pri vybavovaní sťažností fyzických a právnických osôb na prieťahy v konaní a nevhodné správanie sudcov dbá na sudcovskú nezávislosť.

(3) Predsedu Vyššieho vojenského súdu zastupuje podpredseda Vyššieho vojenského súdu.

§ 25

Výkon správy vojenských súdov

Správu vojenského súdnicstva vykonáva minister spravodlivosti po dohode s ministrom obrany Slovenskej republiky (ďalej len „minister obrany“). Za tým účelom pri rešpektovaní sudcovskej nezávislosti najmä:

- a) zabezpečuje riadny chod vojenských súdov po personálnej, organizačnej, hospodárskej a finančnej stránke,
- b) vybavuje personálne veci sudcov vojenských súdov,
- c) organizuje, usmerňuje a kontroluje výkon štátnej správy súdov uskutočňovaný predsedami vojenských súdov,

- d) organizuje a riadi odbornú prípravu justičných čakatelov na vojenských súdoch a ďalšiu odbornú výchovu sudcov a ostatných pracovníkov vojenských súdov,
- e) sleduje stav súdnej agendy, sleduje a hodnotí postup vojenských súdov v konaní a ich rozhodovanie z hľadiska dodržiavania zásad dôstojnosti konania a sudcovskej etiky, plynulosti konania a za tým účelom vykonáva previerky práce vojenských súdov,
- f) dáva najvyššiemu súdu podnety na zjednocovanie výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov,
- g) vybavuje sťažnosti fyzických a právnických osôb na prieťahy v konaní a nevhodné správanie sudcov.

Činnosť súdov

§ 26

(1) Činnosť súdov sa pri zabezpečovaní riadneho výkonu súdnictva určuje v rozvrhu práce na kalendárny rok, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Veci sa v súlade s rozvrhom práce pridelujú sudcom a vyšším súdnym úradníkom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí.

(3) Rozvrh práce obsahuje

- a) určenie sudcov, samosudcov, senátov a vyšších súdnych úradníkov poverených vybavovaním jednotlivých druhov vecí, ktoré došli na súd,
- b) zloženie senátov s uvedením predsedu senátu a ďalších sudcov, prípadne prísediacich sudcov; v rozvrhu práce sa tiež uvedie, ktorý z viacerých predsedov senátov určených do toho istého senátu zodpovedá za riadny chod senátu,
- c) obsadenie a rozdelenie funkcií ďalších zamestnancov súdu podľa osobitného predpisu,
- d) určenie spôsobu zastupovania sudcov, samosudcov, predsedov senátov a vyšších súdnych úradníkov tak, aby v prípade ich neprítomnosti bolo možné zabezpečiť v súlade s osobitnými predpismi konanie a rozhodovanie v prejednávanej veci,
- e) spôsob a podmienky vykonania zmien v rozvrhu práce, ak sa zmení personálne obsadenie súdu, vylúčia sa sudcovia alebo ďalší zamestnanci súdu podľa osobitného predpisu uvedení v rozvrhu práce; zmena v rozvrhu práce z dôvodu výrazného zafaženia len niektorých sudcov v priebehu kalendárneho roka sa nemôže týkať vecí, v ktorých sa už začalo konanie pred súdom,
- f) spôsob pridelovania vecí sudcom a vyšším súdnym úradníkom v prípade nemožnosti využitia technických prostriedkov a programových prostriedkov,
- g) rozvrh služieb určujúci sudcov a spôsob ich zastupovania v prípade nemožnosti pridelovania vecí náhodným výberom,
- h) aj spôsob a podmienky zaradenia sudcov do jednotlivých kolégií, ak ide o rozvrh práce najvyššieho súdu.

(4) Nemožnosťou využitia technických prostriedkov a programových prostriedkov podľa odseku 3 písm. f) sa na účely tohto zákona rozumie ich porucha znemožňujúca prístup k dátam potrebným na pridelovanie vecí v trvaní najmenej dvoch pracovných dní.

(5) Nemožnosťou pridelovania vecí náhodným výberom podľa odseku 3 písm. g) sa na účely tohto zákona rozumie potreba prideliť vec na rozhodnutie bez zbytočného odkladu, a to v prípadoch

ustanovenia obhajcu, príkazu na zatknutie, rozhodnutia o väzbe, príkazu na domovú prehliadku, príkazu na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky, príkazu na vyšetrovanie duševného stavu a súhlasu na použitie informačno-technických prostriedkov.

§ 27

(1) Rozvrh práce zostavuje predseda súdu po predchádzajúcom prerokovaní so sudcami a vyššími súdnymi úradníkmi tohto súdu. V prípade zmien týkajúcich sa doterajšieho zaradenia sudcov, vyšších súdnych úradníkov a ďalších zamestnancov súdu podľa osobitného predpisu musí byť návrh s nimi prerokovaný vopred.

(2) Pri tvorbe rozvrhu práce sa musí rešpektovať zásada rovnomernej zaťaženia sudcov a vyšších súdnych úradníkov.

(3) Rozvrh práce vydáva predseda súdu s uvedením výsledku prerokovania v sudcovskej rade.

(4) Evidencia rozdeľovania vecí na prejednanie musí zabezpečovať takú možnosť kontroly, aby si každá osoba, ktorá má na veci právny záujem, mohla nazretím do spisu a evidenčných pomôcok preveriť pridelenie vecí zákonnému sudcovi.

(5) Každý má právo nazrieť do rozvrhu práce a robiť si z neho výpisy a odpisy.

§ 33

Sídla a obvody súdov

(1) Sídлом najvyššieho súdu je Bratislava.

(2) Sídla a obvody okresných, krajských súdov a vojenských súdov ustanoví zákon.

(3) Vojenské obvodové sudy a Vyšší vojenský súd sa zriaďujú a zrušujú zákonom, ktorý tiež ustanoví ich sídla a obvody.

TRETIA HLAVA

VYMENÚVANIE SUDCOV A VOLBA PRÍSEDIACICH SUDCOV

Prvý oddiel

Všeobecné ustanovenia

§ 36

Počet sudcov a prísediacích

(1) Počet sudcov a počet voľných miest sudcov na jednotlivých súdoch určuje minister spravodlivosti; u vojenských súdov po dohode s ministrom obrany.

(2) Počet prísediacích určuje predseda príslušného súdu, a to tak, aby jednotliví prísediaci spravidla nemuseli zasadať viac ako 12 dní v roku.

DRUHÝ ODDIEL

Vymenúvanie sudcov

§ 39

Vymenúvanie súdnych funkcionárov

(1) Predsedu najvyššieho súdu a podpredsedu najvyššieho súdu vymenúva zo sudcov tohto súdu prezident Slovenskej republiky na návrh Súdnej rady Slovenskej republiky na päť rokov. Tú

istú osobu možno vymenovať za predsedu najvyššieho súdu alebo podpredsedu najvyššieho súdu najviac v dvoch po sebe nasledujúcich obdobiach.

(2) Predsedov a podpredsedov krajských súdov, ako aj predsedov a podpredsedov okresných súdov vymenúva zo sudcov minister spravodlivosti.

(3) Predsedov a podpredsedov vojenských súdov vymenúva spomedzi sudcov vojenských súdov minister spravodlivosti po dohode s ministrom obrany.

§ 39a

Povinnosti súdnych funkcionárov

(1) Sudca, ktorý bol vymenovaný do funkcie predsedu súdu alebo podpredsedu súdu, sa musí zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie predsedu súdu alebo podpredsedu súdu alebo ohroziť dôveru v nezávislý, nestranný a spravodlivý výkon tejto funkcie.

(2) Sudca, ktorý bol vymenovaný do funkcie predsedu súdu alebo podpredsedu súdu, je povinný

- a) vykonávať svoju funkciu svedomito, riadne a včas plniť svoje povinnosti orgánu správy súdov,
- b) voči sudcom súdu, ktorého správu vykonáva, pristupovať nezaujato a zachovávať za rovnakých podmienok ich rovnaké práva a povinnosti; nemôže zvýhodňovať alebo znevýhodňovať sudcu pre jeho právne názory vyjadrené v rozhodovaní alebo pre jeho názory a postoje člena sudcovskej rady alebo sudcu,
- c) nenechať sa pri výkone svojej funkcie ovplyvniť osobnými záujmami alebo záujmami politických strán, politických hnutí, verejnou mienkou alebo oznamovacími prostriedkami,
- d) vyzvať sudcu, aby sa podrobil vyšetreniu na zistenie alkoholu, ktoré sa vykonáva dychovou skúškou prístrojom, ktorým sa určí objemové percento alkoholu v krvi, alebo lekárskemu vyšetreniu odberom krvi alebo iného biologického materiálu, ak má dôvodné podozrenie, že sudca vykonáva funkciu sudcu počas trvania nariadenej pohotovosti alebo v priestoroch súdu počas pracovného času sudcu pod vplyvom alkoholu, omamnej látky alebo psychotropnej látky,
- e) na vyzvanie predsedu súdu vyššieho stupňa alebo podpredsedu súdu vyššieho stupňa podrobiť sa vyšetreniu na zistenie alkoholu, ktoré sa vykonáva dychovou skúškou prístrojom, ktorým sa určí objemové percento alkoholu v krvi, alebo lekárskemu vyšetreniu odberom krvi alebo iného biologického materiálu.

(3) Predseda súdu je povinný, ak podáva návrh na začatie disciplinárneho konania, zisťovať potrebné skutočnosti a zabezpečiť vykonanie dôkazov, ktoré môžu byť obsahom návrhu na začatie disciplinárneho konania.

(4) Predseda súdu a podpredseda súdu sú povinní zdržať sa verejného vyslovovania svojho názoru o veciach prejednávaných súdom, ktorého správu vykonáva.

§ 43

Spôsob dopĺňania sudcov vojenských súdov za brannej pohotovosti štátu upraví ministerstvo obrany po dohode s ministerstvom spravodlivosti.

ŠTVRTÁ HLAVA
ZÁNİK FUNKCIE SUDCU A FUNKCIE PRÍSEDIACEHO

§ 50

Odvolanie a uvoľnenie súdnych funkcionárov

(1) Sudca bude na svoju žiadosť uvoľnený z funkcie uvedenej v § 39. O uvoľnení rozhoduje orgán, ktorý sudcu do funkcie vymenoval.

(2) Sudca môže byť uvoľnený z funkcie predsedu a podpredsedu súdu orgánom, ktorý ho do tejto funkcie vymenoval. Odvolať z funkcií uvedených v § 39 ods. 1 možno len na návrh orgánu, ktorý podáva návrh na vymenovanie do týchto funkcií.

(3) Pred uplynutím funkčného obdobia môže prezident Slovenskej republiky na návrh Súdnej rady Slovenskej republiky odvolať predsedu najvyššieho súdu alebo podpredsedu najvyššieho súdu

- a) na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku za úmyselný trestný čin,
- b) ak bol právoplatne odsúdený za trestný čin a súd nerozhodol v jeho prípade o podmieňanom odložení výkonu trestu odňatia slobody,
- c) na základe rozhodnutia disciplinárneho senátu pre čin, ktorý je nezlučiteľný s výkonom funkcie sudcu,
- d) ak zanikla jeho voliteľnosť do Národnej rady Slovenskej republiky,
- e) ak mu zdravotný stav dlhodobo nedovoľuje, najmenej počas jedného roka, riadne vykonávať sudcovské povinnosti alebo
- f) ak dosiahol vek 65 rokov.

PIATA HLAVA

POSTAVENIE SUDCOV A PRÍSEDIACICH

§ 52

(1) Funkcia sudcu a príseďiaceho je verejnou funkciou.

(2) Na vzťahy vyplývajúce z výkonu funkcie sudcu sa vzťahujú, s výnimkou sudcov vojenských súdov, pokiaľ tento zákon neustanovuje niečo iné, ustanovenia Zákonníka práce. Pracovný vzťah vzniká dňom, ktorý je určený na nástup do funkcie, a zaniká dňom zániku funkcie sudcu podľa tohto zákona.

(3) Funkcia sudcu a príseďiaceho je nezlučiteľná s funkciou poslanca zákonodarného orgánu alebo orgánu miestnej samosprávy a s funkciou vo verejnej správe.

(4) Sudca nesmie ďalej zastávať žiadnu inú platenú funkciu ani vykonávať inú zárobkovú činnosť s výnimkou správy vlastného majetku a vedeckej, pedagogickej, literárnej, publicistickej a umeleckej činnosti za predpokladu, že taká činnosť nenarušuje dôstojnosť sudcovskej funkcie alebo neohrozuje dôveru v nezávislosť a nestrannosť súdnictva. Toto ustanovenie sa nevzťahuje na príseďiaceho.

(5) Platové pomery sudcov ustanoví osobitný zákon.

§ 53

(1) Sudcovia vojenských súdov sú vojakmi z povolania, a pokiaľ tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na nich predpisy platné pre vojakov z povolania.

(2) Sudcu vojenského súdu nemožno prepustiť z vojenskej činnnej služby, ak predtým nebol z funkcie sudcu odvolaný alebo sa tejto funkcie nevzdal.

(3) Ustanovenie odseku 2 sa nepoužije, ak je sudca prepustený z vojenskej činnnej služby na vlastnú žiadosť.

(4) Ak je sudca prepustený z vojenskej činnnej služby na vlastnú žiadosť a nevzdá sa funkcie sudcu, minister spravodlivosti ho môže prideliť podľa zásad uvedených v § 40 na civilný súd.

§ 58

(1) Na štátnej správe súdov sa zúčastňujú sudcovské rady, ktoré sa zriaďujú na krajských súdoch, Vyššom vojenskom súde a najvyššom súde.

(2) Sudcovská rada sa skladá najviac z pätnástich sudcov. Členov sudcovskej rady volí zhromaždenie sudcov v tajnom hlasovaní.

(3) Sudcovská rada si zo svojich členov volí a odvoláva predsedu sudcovskej rady a dvoch podpredsedov sudcovskej rady.

(4) Zhromaždenie sudcov krajského súdu a Vyššieho vojenského súdu tvoria všetci sudcovia týchto súdov a sudcovia prvostupňových súdov v ich územnom obvode. Zhromaždenie sudcov najvyššieho súdu tvoria sudcovia tohto súdu.

(5) Zasadanie zhromaždenia sudcov zvoláva a vedie vekovo starší podpredseda sudcovskej rady. Ak podpredsedovia sudcovskej rady nie sú ešte zvolení, zasadanie zhromaždenia sudcov zvoláva a vedie prípravný výbor zložený z troch vekovo najstarších sudcov.

(6) Zhromaždenie sudcov je schopné uznášať sa, ak je na jeho zasadaní prítomná nadpolovičná väčšina sudcov. Na platnosť uznesenia zhromaždenia sudcov je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny sudcov prítomných na zasadaní. Podrobnosti o rokovaní zhromaždenia sudcov a o voľbách členov sudcovskej rady upravuje rokovací poriadok a volebný poriadok zhromaždenia sudcov schválený zhromaždením sudcov.

(7) Rokovania sudcovskej rady zvoláva a vedie jej predseda alebo ním poverený podpredseda sudcovskej rady. Program rokovania schvaľuje sudcovská rada. Predseda súdu a podpredseda súdu majú právo byť prítomní na rokovaní sudcovskej rady. Podrobnosti o spôsobe rokovania sudcovskej rady, o hlasovaní a prijímaní uznesení sudcovskej rady upravuje ňou schválený rokovací poriadok.

(8) Hlasovanie sudcovskej rady je verejné; to neplatí, ak sudcovská rada rozhoduje o voľbe predsedu sudcovskej rady a podpredsedu sudcovskej rady, keď je hlasovanie sudcovskej rady tajné. Člen sudcovskej rady nemá hlasovacie právo pri rozhodovaní o veciach, ktoré sa ho priamo dotýkajú. Na platnosť uznesenia sudcovskej rady je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny jej členov. Ak rozhodnutie sudcovskej rady podľa odseku 10 písm. c) až f) nebolo prijaté jednomyselne, uznesenie obsahuje aj názor odlišný od názoru väčšiny aj s jeho odôvodnením.

(9) Predseda sudcovskej rady zabezpečí zverejnenie informácií o činnosti sudcovskej rady na voľne prístupnej internetovej stránke, najmä termín zasadnutia sudcovskej rady, návrh programu, prijaté uznesenia sudcovskej rady, zápisnicu z hlasovania a zápisnicu zo zasadnutia sudcovskej

rady. Predseda súdu je povinný na žiadosť predsedu sudcovskej rady zverejniť informácie o činnosti sudcovskej rady.

(10) Sudcovská rada plní najmä tieto úlohy:

- a) vyjadruje sa k návrhom rozpočtov súdov a k čerpaniu rozpočtových prostriedkov,
- b) prerokúva rozvrh práce súdov a zúčastňuje sa na vyhodnocovaní ich plnenia,
- c) spolupracuje pri hodnotení práce sudcov a vyjadruje sa k hodnoteniu vypracovanému predsedom súdu,
- d) vyjadruje sa k splneniu podmienok ustanovených zákonom pre funkčný postup sudcov,
- e) zaujíma stanoviská k výberu kandidátov na vymenovanie sudcov a k návrhom na pridelenie sudcov na súdy vyššieho stupňa,
- f) vyjadruje sa k návrhom na vymenovanie predsedov senátov a k návrhom na ich odvolanie z funkcie,
- g) vyjadruje sa k návrhom na vymenovanie a odvolanie predsedov a podpredsedov súdov,
- h) schvaľuje rokovací poriadok sudcovskej rady.

§ 58b

Funkčné obdobie a zánik členstva v sudcovskej rade

(1) Funkčné obdobie sudcovských rád je päťročné. Funkcia člena sudcovskej rady nie je spojená s nárokom na odmenu a možno ju zastávať len dve po sebe idúce volebné obdobia. Členovia sudcovských rád majú nárok na náhradu výdavkov spojených s činnosťou v sudcovskej rade podľa osobitného zákona.⁶⁾

(2) Člen sudcovskej rady sa môže svojho členstva a funkcie v sudcovskej rade vzdať. Preložením člena sudcovskej rady na súd mimo obvodu sudcovskej rady jeho členstvo v sudcovskej rade zaniká.

(3) Člen sudcovskej rady môže byť pred uplynutím volebného obdobia odvolaný z funkcie alebo členstva v sudcovskej rade z disciplinárnych dôvodov právoplatným rozhodnutím kárneho senátu.

(4) Sudcovi, ktorý vykonáva stáž podľa osobitného predpisu,⁷⁾ členstvo v sudcovskej rade počas výkonu stáže nezaniká.

Niektoré ustanovenia o postavení prísediach

§ 59

Povolávanie na súdne pojednávanie

Prísediaci vojenských súdov sa povolávajú spravidla z ozbrojených síl alebo z ozbrojeného zboru, ktorých je obvinený príslušníkom; musia mať aspoň rovnakú hodnosť ako ten z obvinených, ktorý má najvyššiu hodnosť. Velitelia sú povinní umožniť prísediacim plnenie povinností vyplývajúcich z ich funkcie.

ŠIESTA HLAVA JUSTIČNÍ ČAKATELIA

§ 61

Prípravná služba justičných čakatel'ov

Účelom prípravnej služby je odborne pripraviť justičných čakatel'ov pre výkon funkcie sudcu. Prípravná služba justičných čakatel'ov trvá tri roky. Minister spravodlivosti môže na žiadosť justičného čakatel'a čiastočne započítať do prípravnej služby právnickú činnosť v inom pracovnom alebo obdobnom pomere, ak čakatel' získal počas jej trvania skúsenosti potrebné na výkon funkcie sudcu. Skrátenie čakatel'skej praxe nemôže presahovať dva roky. U justičných čakatel'ov vojenských súdov toto započítanie vykoná minister spravodlivosti po dohode s ministrom obrany.

§ 62

(1) Do pracovného pomeru justičného čakatel'a možno prijať len toho, kto spĺňa predpoklady pre funkciu sudcu (§ 34 ods. 1, 2 a 3) s výnimkou veku, skúseností a odbornej justičnej skúšky.

(2) Justiční čakatelia sú oprávnení vykonávať pod dozorom sudcu jednoduché úkony vyhradené samosudcovi, ktoré určí ministerstvo spravodlivosti vyhláškou.

(3) Justiční čakatelia sú povinní, a to aj po skončení prípravnej služby, zachovávať mlčanlivosť o veciach, o ktorých sa dozvedeli pri výkone svojej činnosti, v rovnakom rozsahu ako sudcovia. Zbaviť tejto povinnosti ich môže predseda krajského súdu z vážnych dôvodov.

(4) Justičným čakatel'om na vojenskom súde sa môže stať len vojak v činnej službe.

(5) Justičný čakatel' skladá pri nástupe do práce do rúk predsedu príslušného krajského súdu (vyššieho vojenského súdu) tento sľub: „Sľubujem na svoju česť a svedomie, že sa budem spravovať zákonmi, budem sa svedomite pripravovať na výkon sudcovskej funkcie a osvojím si zásady sudcovskej etiky.“

(6) Platové pomery justičných čakatel'ov ustanoví osobitný zákon.

§ 63

Odborná justičná skúška

Po skončení prípravnej služby sú justiční čakatelia povinní podrobiť sa odbornej justičnej skúške, ktorej účelom je zistiť, či má justičný čakatel' potrebné vedomosti a je dostatočne pripravený na to, aby mohol zastávať funkciu sudcu.

§ 73b

Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. novembra 2003

Členovia sudcovskej rady podľa tohto zákona sa zvolia do troch mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona. Zvolením sudcovskej rady podľa tohto zákona sa skončí členstvo v sudcovskej rade členom sudcovskej rady zvoleným alebo vymenovaným podľa doterajších predpisov.

§ 74

(1) Tento zákon nadobúda účinnosť 1. septembrom 1991 s výnimkou ustanovení § 64 až 66, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januárom 1992.

(2) Ustanovenie § 33 ods. 1 bude vykonané najneskôr do 31. decembra 1992.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

- 1) Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, zákon č. 57/1998 Z. z. o Železničnej polícii v znení zákona č. 73/1998 Z. z., zákon č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže, zákon č. 240/2001 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve.
- 1c) § 26 zákona č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 2) § 14 a 15 Trestného poriadku v znení neskorších predpisov.
- 3) § 26 ods. 4 zákona č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 4) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 198/1994 Z. z. o Vojenskom spravodajstve.
- 5) § 11a zákona Slovenskej národnej rady č. 420/1991 Zb. o platových pomeroch sudcov a justičných čakatelov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 148/1993 Z. z.
- 5a) Zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 6) Zákon č. 119/1992 Zb. o cestovných náhradách.
- 7) § 13 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

